Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Nr. 19. Dnia 8. Października 1882. IX. rocznik.

Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze z wyłączeniem zaliczkowych.

(Odpowiedź na artykuł Dra A. Z.: „O zastosowaniu u nas ustawy z 9. kwietnia 1873. do innych, niż kredytowych interesów“).

(Z. M.) Od czasu poczęcia u nas ruchu stowarzyszeń, a więc głównie od chwili wejścia w życie ustawy z 9. kwietnia 1873. zrywa się coraz więcéj ludzi, którzy odczuwając potrzeby społeczeństwa, pragną tymże zaradzić za pomocą zużytkowania pomocy własnéj.

Jakkolwiek jednak u nas tych potrzeb bardzo jest wiele, jednak najgroźniejszą, a więc najczęściéj odczuwaną była lichwa — stąd też głównie rzuciliśmy się na pole stowarzyszeń zaliczkowych i całą niemal naszą uwagę zwracaliśmy ku tymże.

I dla tego też i „Związek stowarzyszeń“, który miał być ogniskiem życiodajném dla wszelkiego rodzaju stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, stał się właściwie tylko „Związkiem stowarzyszeń zaliczkowych“, a jakkolwiek nigdy innego rodzaju stowarzyszeń z programu swego nie wykréślił, to jednak faktycznie dla nich bardzo mało, albo raczéj, wcale nic nie zrobił i dotąd nie robi.

To też się stało, że gdy stowarzyszenia zaliczkowe, które pierwiastkowo bardzo łatwo mogły były zejść na manowce, (jak tego łatwo znaleść ślady w czasopiśmie „Związek“, a szczególnie w piérwszych jego rocznikach) i rozpłynąć w obłokach rozmarzonéj fantazyi rozbujałych reformatorów ekonomicznych, ujęte w karby organizacyjne, jednolite, pchane siłą umiejętnie zużytkowaną, zaraz w dzieciństwie pominęły sidła, stawiane im przez naszych projektowiczów, u których wiedzę i znajomość rzeczy zastępuje dobra wola i miękkie serce.

Naturalnym tedy biegiem rzeczy, skoro te stowarzyszenia na właściwe poszły drogi, wychowały sobie ludzi, którzy z pożytkiem dla nich, dla ich członków i społeczeństwa pracują. A jakkolwiek i tu niejedno wymaga jeszcze zmiany na lepsze, jakkolwiek i tu dyletantyzm wcale szérokie zapuścił korzenie, to jednak wobec istniejącéj organizacyi, wobec ściśle określonych dróg i celów dyletantyzm i mrzonkostwo z każdym dniem więcéj tracą gruntu pod nogami.

To jest powodem, dlaczego stowarzyszenia zaliczkowe, stanowią dziś już potęgę ekonomiczną, z którą każdy reformator stosunków *nolens volens* liczyć się musi. Jeźli zatém stowarzyszenia zaliczkowe są siłą i prawidłowo się rozwijają, to zawdzięczyć należy to istnieniu „Związku stowarzyszeń“.

Nie tak ma się rzecz z innego rodzaju stowarzyszeniami. Podczas gdy zaliczkowe stowarzyszenia w chwili wejścia w życie ustawy z 9. kwietnia 1873. w stosunkowo dość znacznéj liczbie już istniały, a zatém po określeniu ich stanowiska prawno-cywilnego tylko zorganizować się potrzebowały i zaraz mogły pomyśleć o stworzeniu takiego punktu oparcia i operacyi, jakim jest Związek stowarzyszeń, — innego rodzaju stowarzyszeń nie było. Kilka bowiem dobrych chęci utworzenia stowarzyszeń spożywczych na prowincyi, skończyło się na podaniu statutów do zatwierdzenia do c. k. Namiestnictwa, a lwowskie takież stowarzyszenie umarło w rękach niedołężnych kierowników.

Dopiéro ustawa z 9. kwietnia 1873. dała hasło do tworzenia niezaliczkowych stowarzyszeń. Ponieważ atoli cała uwaga ludzi, sprawie asocyacyi oddanych i których w ogóle stosunki ekonomiczne kraju żywiéj obchodziły, zwróconą była na stowarzyszenia zaliczkowe, przeto inne tylko sporadycznie powstawały, a podejmowali inicyatywę albo ludzie, z góry powiedzmy, złéj woli, którzy wyłącznie osobistego szukali interesu, albo ludzie, czujący potrzebę, ale nie umiejący rzeczy przeprowadzić, albo nareszcie ludzie, którym za wszystko starczyła dobra chęć ku poczciwéj myśli.

Przypomnijmy sobie przebieg istnienia niektórych stowarzyszeń, dziś już nieistniejących. Wiekiem piérwszeństwo zaś należy się Tow. produkcyjn. krawców we Lwowie. Miało ono wszelkie warunki powodzenia, posiadało stosunkowo dość znaczny kapitał własny, posiadało kredyt, miało wzięcie u publiczności, bo dostarczało dobrych wyrobów. A jednak upadło — upadło, bo nie miało w gronie członków nikogo, coby potrafił przeprowadzić organizacyą wewnętrzną — nie miało głowy — a te co były, myślały o sobie.

Tow. magazynowe grajzlerów we Lwowie, miało dostarczać grajzlerom lwowskim potrzebnych im towarów z pierwszéj ręki i zreformować nasze kramiki. Po krótkiém żywocie umarło, bo nie zdołało wytrzymać konkurencyi z miejscowymi kupcami-grosistami. Kierownicy nie znali źródeł, zkąd należy sprowadzać towary, kupowali już u pośredników. Cóż to znaczy? Stowarzyszenie nie miało fachowego, handlowo wykształconego kierownictwa.

Tow. produkcyjne szewców „Praca" upadło podobno głównie dla tego, że było produkcyjném, gdy powinno było być tylko magazynowém. Członkami stowarzyszenia byli majstrowie szewscy, z których każdy miał swój warsztat i dostarczał wyrobów dla szerokiéj publiczności. Towarzystwo zatém, do którego należał, było jego współzawodnikiem, dlatego téż najgorsze wyroby tam oddawał. Co do kierownictwa zaś, to już i wspomnieć nie warto, brali w niém udział głównie tacy, którzy swoich maleńkich warsztacików prowadzić nie umią, toż i cudzym warsztatem tak samo zarządzali.

Dom komisowy rolniczy we Lwowie nie rozpoczął czynności właściwych bo — *horribile dictu* — wybrana dyrekcya osądziła, że z 7000 zł. wpłaconemi udziałami nie można zaczynać, to za mało, — czyli innemi słowy, przyznała się, że o handlu produktami rolniczymi nie miała pojęcia.

Tak się działo we Lwowie pod okiem „Związku stowarzyszeń", cztéry trupy, co do których nie da się zaprzeczyć, iż przy ich narodzeniu zdrowa i żywotna przyświécała myśl.

Tak się dzieje dotąd we Lwowie pod okiem „Związku stowarzyszeń". Mamy tu Towarzystwo spożywcze we Lwowie, o którém Dr. A. Z. słuszny swój sąd wydał. Cóż zaś za powód, że stowarzyszenie spożywcze lwowskie zeszło, czy też schodzi na manowce? Czy może nam takich stowarzyszeń nie potrzeba? Naszém zdaniem złe spoczywa w tém, iż na czele stoją ludzie, z których jednym sprawia rodzaj satysfakcyi, że mają możność eksperymentowania, drugim jest wygodnie, że za nieumiejętność pracowania pobiérają wcale niestósowne wynagrodzenie. Członkowie zaś nie troszczą się o los instytucyi, bo oddawszy po kilka tylko guldenów tytułem udziałów, nie czują ich ubytku i z nich zrezygnowali, upadek towarzystwa z powodu ograniczonéj poręki niczém im nie grozi, a dyrekcya nie może ich przyciągnąć żadnemi pozytywnemi korzyściami: ani tanością, ani dobrocią produktów!!!

Jeśli powyższe lwowskie stowarzyszenia umiérały w skutek niedołęztwa kierowników, to o próbach na prowincyi podobnie również nic innego powiedzieć się nie da. Takie Tow. spożywcze w Samborze i Stanisławowie, taka Spółka magazynowa szewców w Stanisławowie umarły nie dla tego, iżby myśl, która je spłodziła nie była zdrową, ale nie było nianiek, któreby niemowlęta wyniańczyć zdołały.

Tak się rzecz miała ze stowarzyszeniami, które już nie istnieją. Przeglądnijmy drugą kategoryą trupów, stowarzyszenia, które nie weszły w życie.

Piérwsza gal. spółka miodowa we Lwowie, Galic. Tow. komisowe we Lwowie, Tow. posługaczy we Lwowie. Cóż to za twory? Pan Dr. A. Z dostatecznie je scharakteryzował: nie miały racyi bytu, przyszedł przeto na świat płód nieżywy.

Z kolei idziemy do stowarzyszeń będących w okresie organizacyjnym, które prawdopodobnie zaznaczą trupami swe ślady.

Tow. handlu materyałów surowych garncarskich w Kołomyi, ma dostarczać chyba gliny na garnki. Dostarczać, ale zkąd? jeśli gliny nie ma na miejscu, ale aż z zagranicy ją sprowadzać należy, to wypadnie tak drogo, że nie opłaci się wyrabiać z niéj naczyń, bo lepiéj kupować gotowe.

Dwa stow. tkaczów w Błażowéj i Korczynie, zawiązane pod egidą „Spójni"; stowarzyszenia, w przewidywaniu czego „Związek" już w r. 1874. czy 1875. umieścił artykuł pod napisem „Projektomania". „Związek stowarzyszeń" urzędownie nawet nie wié, że istnieją w Galicyi stowarzyszenia tkackie.

Choć zatém myśl jest zdrowa, pomimo że jest ich potrzeba, nie rokujemy im przyszłości, bo wzięli się do rzeczy dyletanci, którzy oprócz chęci dobrych nic więcéj w duszy nie czują. Do prowadzenia stowarzyszeń tkackich potrzebne obok zmysłu i rzeczywistéj zdolności organizacyjnéj także jeszcze wykształcenie handlowe, teoretyczne i praktyczne. Takich zaś ludzi nawet o zdanie nie pytano, a o pomocy z ich strony ani mowy nie ma. Dla tego nie rokujemy im przyszłości, chyba że — „Spójnia" zadowoli się przeświadczeniem, iż czynność jéj się skończyła, a rozpoczęła działalności „Związku stowarzyszeń", lecz tylko przy pomocy ludzi więcéj praktycznych w sprawach, aniżeli się ich dotąd używa.

Spółka dla handlu wiejskiego we Lwowie, to działanie na przekor wszelkim zasadom asocyacyi, godne pomysłu reformatorów, jakimi się szczyci

„Spójnia“. Zamiast tworzyć stowarzyszenia z ludzi, którym one mają pomagać, wiąże ono ludzi, których interes osobisty z handlem wiejskim wcale niema żadnego związku. To trup w pieluchach — w zarodzie.

O Towarzystwie wzajemnéj pomocy mówiliśmy już na innem miejscu, powtarzać się więc nie będziemy.

Pozostają jeszcze istniejące stowarzyszenia, co do których się ograniczamy tylko na te, o których Dr. A. Z. tylko nawiasowo wspomina.

Tow. przemysłowe we Lwowie zawiązało się nie dla tego, aby podnieść przemysł, ale dla tego, że wówczas dużo techników miało po skończeniu budowy kolei galicyjskich zostać bez chleba. Chodziło tedy o to, aby stworzyć coś, coby kilkudziesięciu technikom zapewniło posady. Jakkolwiek tedy bardzo to pożądaném było, aby kilkudziesięciu ludzi nie marniało na bezrobociu, to jednak nie jest to cel tego rodzaju, aby tworzyć stowarzyszenie z szumnym programem podniesienia przemysłu krajowego. Stowarzyszenie to nic nie zrobiło, coby się i bez niego nie było stało, nie miało nigdy racyi bytu i dla tego — powinno się rozwiązać, póki jeszcze nikogo nie naraziło na straty znaczne.

O towarzystwach ochrony własności ziemskiéj, dziś sądu wydać nie możemy, gdyż, wyznajemy to otwarcie, nie możemy dokładnie pojąć, jaka jest ich czynność. Wiémy, że tego rodzaju zadanie w latach 1870—1875. podejmowały niektóre nadreńskie stowarzyszenia kredytowe systemem Raiffaisena, że jednak w tym kierunku pracy zrobiono *fiasco*.

Pozostają stowarzyszenia dla handlu skór, bardzo pożyteczne, bardzo pożądane, o których sąd do przyszłości należy.

Wynika z tego, iż o pracach na polu stowarzyszeń niezaliczkowych mamy sąd bardzo niepochlebny. Pomimo tego na zdanie Dra A. Z., jakoby ustawa z d. 9. kwietnia 1873. do innych prac, oprócz kredytowych stósować się nie dawała i jakoby nie można wiele rokować nadziei, iżby tego rodzaju prace wielkie krajowi oddać mogły usługi, zupełnie pisać się nie możemy.

Dotychczasowe usiłowania były błędne i błędnymi poszły torami, oto, co próby wykazały — robiło się bez znajomości rzeczy, bez planu, bez należycie wytkniętego celu, a nadewszystko bez należytéj wiedzy fachowéj. Robiło się w mniemaniu, że dość jest stworzyć stowarzyszenie, aby się tém samém już to lub owo osiągnęło — robiło się, aby robić, — ale nie aby zrobić.

I z tém nie możemy się zgodzić, by stowarzyszenia niezaliczkowe innym u nas poszły trybem niż w Niemczech, boć i tam były zboczenia od zasad, nietylko tu, ale także i na polu stowarzyszeń zaliczkowych, tak jak były i są zboczenia u nas.

I w Niemczech bywały wypadki, że sądy rejestrowały firmy stowarzyszeń humanitarnych, które z pomocą własną nic nie miały wspólnego i pod ustawę o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych nie należały.

Prawdą jest, że w Niemczech nie powiodły się stowarzyszenia niezaliczkowe tak, jak tego się spodziéwano, jednak nie jest tak źle, jak to o tém mówi Dr. A. Z. Według rocznika Schultzego z Delitsch za 1881 rok, istniało w Niemczech na 1869 zaliczkowych, 660 spożywczych a 932 innego rodzaju stowarzyszeń. Cyfry zatém dosyć pokaźne.

U nas fabrycznego przemysłu prawie niema, ludzie zdolni, a bez kapitału, nie mają zatém pola do — sprzedania się — u nas zatém stowarzyszenia mogą zdziałać nie mało, tylko potrzeba pracy i fachowego wykształcenia — potrzeba, aby „Związek stowarzyszeń“ a względnie jego organa, umiały coś więcéj niż formalistykę zawiązywania stowarzyszenia, potrzeba wiąść się do kształcenia ludzi, którzyby ze studyum wiedzy ekonomicznéj nie robili sportu — potrzeba się postarać, aby ludzie dobrych chęci, a miękkiego serca ustąpili rzeczywistéj i praktycznéj wiadomości i wiédzy, natenczas robić się będzie *non multa sed multum* i nie będzie bezowocnych usiłowań, ani téż złudzeń.

Kilka wskazówek dla stowarzyszeń zaliczkowych

w sprawach prawnych i egzekucyjnych.

Ponieważ liczne już mamy stowarzyszenia w mniejszych miejscowościach, nie posiadających adwokatów, więc téż zniewolone są Dyrekcye same prowadzić egzekucye na opieszałych dłużników i w ogóle obchodzić się bez doradcy prawnego. Z téj tedy przyczyny podajemy niektóre ważniejsze wzory do skryptów dłużnych, pozwów i podań egzekucyjnych, nie chcąc przez to bynajmniéj zachęcać stowarzyszenia, aby się obchodzić miały bez syndyków w miejscowościach, gdzie się znajduje adwokat lub notaryusz — w takim bowiem razie obchodzenie się bez pomocy prawnika byłoby prawdziwém pokątném pisarstwem, szkodliwém, a nawet niebezpieczném dla stowarzyszenia. Nawet kwestya kosztów nie wchodzi tu wcale w rachubę, gdyż utarła się praktyka w kraju, że syndykowie naszych stowarzyszeń zadawalają się, jeżeli w miejsce honoraryum, odstępuje się im przyznane stowarzyszeniu koszta sądowe, których stowarzyszenie opieszałym klientom opuszczać nie ma obowiązku, a na których zarabiać mu nie wypada.

*

I. Skrypta dłużne.

A. Wzór skryptu dłużnego z poddaniem się postępowaniu drobiazgowemu najwyżéj, na kwotę 500 zł. a. w. opiewać mogący.

Skrypt dłużny.

My niżéj podpisani .... zeznajemy, iż kwotę ...... wyraźnie .... złotych w walucie austryackiéj, jako pożyczkę z Towarzystwa zaliczkowego w ...., stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką, w gotówce do rąk naszych zaliczoną otrzymaliśmy. W skutek tego obowiązujemy się prowizyą po ...... od sta od pożyczki rzeczonéj z góry zapłacić, zaś samą pożyczkę w .... do kasy Towarzystwa zaliczkowego w ...., stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką, w ten sposób spłacać, aby wypożyczona kwota w dniu .... tysiąc ośmset .... całkowicie uiszczoną została. Obowiązujemy się pożyczkę tę w oznaczonych powyżéj ratach têm pewniéj spłacać, ile że w razie uchybienia którejkolwiek raty Towarzystwo zaliczkowe w ...., stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, nie będzie już związanêm dozwolonemi ratami, lecz będzie mieć prawo domagać się bezzwłocznego zwrotu całego, lub resztującego jeszcze niespłaconego kapitału wraz z prowizyą po ......*) od sta, po dzień istotnéj wypłaty obliczoną, przed c. k. sądem powiatowym w ...... i takowych na całym majątku naszym poszukiwać, wraz z możliwymi kosztami prenotacyi, in- i ekstabulacyi, do których zwrócenia obowiązujemy się, poddając się równocześnie zajęciu ruchomości, jakotéż sekwestracyi dochodów z nieruchomości.

Nadto poddajemy się na wypadek, gdyby Towarzystwo zaliczkowe w ...., stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, zwrotu całéj lub resztującéj sumy dłużnéj sądownie poszukiwało, postępowaniu dla spraw drobiazgowych według ustawy z dnia 27. kwietnia 1873. Nr. 66. Dz. pr. p., tudzież zezwalamy, aby Towarzystwo na podstawie niniejszego skryptu i wykazania się, że wytoczyło proces o zwrot całéj lub resztującéj sumy dłużnéj, natychmiast bez składania kaucyi i bez udowadniania ani téż wykazywania grożącego niebezpieczeństwa przeprowadziło prowizoryczne zajęcie naszych ruchomości, tudzież zastawnicze opisanie naszych nieruchomości, celem zabezpieczenia całéj swojéj należytości.

W dowód czego nasze podpisy w obecności dwóch świadków.

W ...., dnia .... 18...

jako świadkowie. jako dłużnicy.

*) Należy tu wpisać cyfrę procentu wraz z prowizyą zwłoki n. p. procent 8 od sta, prowizya zwłoki 2 od sta, a zatém razem wpisać: „dziesięć“. (P. A.)

B. Wzór skryptu dla pożyczek ratalnych w formie aktu notaryalnego, zeznany przez **solidarnych** *dłużników.*

Akt notaryalny.

Przedemną .... c. k. notaryuszem ...... w Galicyi stają .... i podają do moich aktów następującéj treści

Kartę dłużną:

My niżéj podpisani .... zeznajemy, iż kwotę .... złotych w walucie austryackiéj, jako pożyczkę z Towarzystwa zaliczkowego w ...., stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką w gotówce do rąk naszych niepodzielnie zaliczoną otrzymaliśmy. W skutek tego obowiązujemy się solidarnie, t. j. wszyscy za każdego z nas i każdy za wszystkich, prowizyą po ...... od sta, od pożyczki rzeczonéj z góry zapłacić, zaś samą pożyczkę w ...... równych ...... ratach od dnia ...... roku Tysiąc ośmset .... począwszy, do kasy Towarzystwa zaliczkowego w ...., stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką w ten sposób spłacać, aby wypożyczona nam kwota w dniu .... roku tysiąc ośmset .... całkowicie uiszczoną została. — Obowiązujemy się niepodzielnie pożyczkę tę w oznaczonych powyżéj ratach têm pewniéj spłacić, ile że w przeciwnym razie Towarzystwo zaliczkowe w ...., stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką nie będzie już związanêm dozwolonemi ratami, lecz będzie mieć prawo domagać się bezzwłocznego zwrotu całego lub resztującego jeszcze niespłaconego kapitału wraz z prowizyą po ...... od sta, po dzień istotnéj wypłaty obliczoną przed c. k. Sądem powiatowym w .... i takowych na całym majątku każdego z nas poszukiwać wraz z możliwemi kosztami pronotacyi, in- i ekstabulacyi, do których zwrócenia obowiązujemy się, poddając się równocześnie grabieży ruchomości, jakotéż sekwestracyi dochodów z nieruchomości.

Nadto przyznajemy niniejszéj karcie dłużnéj w myśl §. 3. ustawy notaryalnéj z dnia 25. lipca 1871. l. 75. Dz. p. p moc egzekucyjną i zezwalamy, ażeby Towarzystwo zaliczkowe w ...., stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, bez żadnego dalszego dowodu, w razie uchybienia terminu z naszéj strony, z pominięciem drogi prawa, natychmiast przeprowadziło kroki egzekucyjne, celem zaspokojenia całéj swojéj należytości.

C. Wzór skryptu jak powyżéj, zeznany przez dłużnika i poręczycieli.

Akt notaryalny.

Przedemną .... c. k. notaryuszem w ...... w Galicyi staj .... i podają do moich aktów następującéj treści

Kartę dłużną:

Ja niżéj podpisan .... zeznaję, iż kwotę ...... złotych w walucie austryackiéj, jako pożyczkę z Towarzy-

stwa zaliczkowego w ...., stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką w gotówce do rąk moich zaliczoną otrzymał .... W skutek tego obowiązuję się prowizyą po .... od sta, od pożyczki rzeczonéj z góry zapłacić, zaś samą pożyczkę w......... równych......... ratach od dnia .... roku tysiąc ośmset................. począwszy do kasy Towarzystwa zaliczkowego w .... stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką w ten sposób spłacać, aby wypożyczona mi kwota w dniu .... roku tysiąc ośmset .... całkowicie uiszczoną została. Obowiązuję się pożyczkę tę w oznaczonych powyżéj ratach têm pewniéj spłacić, ile że w przeciwnym razie Towarzystwo zaliczkowe w ...., stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką nie bedzie już związaném dozwolonemi ratami, lecz będzie mieć prawo, domagać się bezzwłocznego zwrotu całego, lub resztującego jeszcze niespłaconego kapitału wraz z prowizyą po .... od sta, po dzień istotnéj wypłaty obliczoną przed c. k. sądem powiatowym w .... i takowych na całym majątku moim poszukiwać wraz z możliwemi kosztami prenotacyi, in- i ekstabulacyi, do których zwrócenia obowiązuję się, poddając się równocześnie grabieży ruchomości, jakotéż sekwestracyi dochodów z nieruchomości.

...... niżéj podpisan poręczyciel ....
ręcz...... za spłatę powyższego kapitału z wszelkiemi wyżéj określonemi przynależytościami i przyjmuj...... na siebie tę spłatę, jakotéż wszelkie niniejszym skryptem objęte zobowiązania, a to niepodzielne z główn...... dłużni...... zrzekając się prawa robienia jakichkolwiekbądź zarzutów przystępując i owszem do niniejszéj karty dłużnéj, jako poręczyciel...... i współdłużni......

Nadto przyznajemy niniejszéj karcie dłużnéj, w myśl §. 3. ustawy notaryalnéj z dnia 25. lipca 1871. L. 75. Dz. p. p. moc egzekucyjną i zezwalamy, ażeby Towarzystwo zaliczkowe w ...., stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką bez żadnego dalszego dowodu, w razie uchybienia terminu z naszéj strony, z pominięciem drogi prawa, natychmiast przeprowadziło kroki egzekucyjne, celem zaspokojenia całéj swojéj należytości.

D. Wzór skryptu dla pożyczek jednoterminowych w formie aktu notaryalnego jak wyżéj.

Akt notaryalny.

Przedemną .... c. k. notaryuszem .... w Galicyi stają .... i podają do moich aktów następującéj treści

kartę dłużną

My niżéj podpisani ....zeznajemy, iż kwotę .... złotych w walucie austryackiej, jako pożyczkę z Towarzystwa zaliczkowego w ...., stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką w gotówce do rąk naszych niepodzielnie zaliczoną otrzymaliśmy. W skutek tego obowiązujemy się solidarnie t. j. wszyscy za każdego z nas i każdy za wszystkich, rzeczoną kwotę dnia.................. roku tysiąc ośmset .... temuż Towarzystwu zwrócić. Gdybyśmy jednak w wyżéj oznaczonym terminie wypożyczonego kapitału nie zwrócili, Towarzystwo zaliczkowe w ...., stow. zar. z nieograniczoną poręką będzie uprawnioném, do poszukiwania tego kapitału wraz z prowizyą po .... od sta od ustanowionego terminu wypłaty po dzień istotnéj wypłaty obliczoną, przed c. k. Sądem powiatowym w ...., na całym majątku każdego z nas, a to wraz z możliwemi kosztami prenotacyi, in- i ekstabulacyi, do których zwrócenia obowiązujemy się poddając się równocześnie grabieży ruchomości, jakotéż sekwestracyi dochodów z nieruchomości.

Nadto przyznajemy niniejszéj karcie dłużnéj w myśl §. 3. ustawy notaryalnéj z dnia 25. Lipca 1871. L. 75. Dz. p. p. moc egzekucyjną i zezwalamy, ażeby Towarzystwo zaliczkowe w ...., stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, bez żadnego dalszego dowodu. w razie uchybienia terminu z naszéj strony, z pominięciem drogi prawa, natychmiast przeprowadziło kroki egzekucyjne, celem zaspokojenia całéj swojéj należytości.

Więcéj skombinowanych wzorów na trudniejsze interesy kredytowe, na pożyczki hipoteczne, na zabezpieczenie kaucyi hipotecznych i t. d. nie podajemy, gdyż Towarzystwo robiące podobne interesy, powinno mieć swego syndyka.

II. Pozwy i podania egzekucyjne.

A. Sprawy wekslowe.

Tak prośby o nakazy zapłaty jak i wszelkie dalsze kroki w sprawach wekslowych mogą być wnoszone tylko przy interwencyi adwokata, dla tego wzorów tu żadnych nie podajemy. Sprawy wekslowe należą, jak wiadomo, przed forum sądów obwodowych (krajowych), w których siedzibie adwokaci się znajdują, do nich więc Zarządy naszych stowarzyszeń odsełamy.

B. Wzór pozwu do postępowania drobiazgowego.

Świetny c. k. Sądzie!

Według skryptu dłużnego z dnia .... obowiązali się .... Towarzystwu zaliczkowemu w ...., stow. zar. z nieogr. poręką kwotę .... złotych wal. austr., w .... ratach .... wraz z procentem .... zapłacić, w razie zaś uchybienia choćby jednéj raty ma Towarzystwo prawo domagać się zwrotu całego lub resztującego kapitału wraz z prowizyą zwłoki po .... od sta rocznie.

Ponieważ z powyższéj należytości mimo zapadłych rat dłużnicy dobrowolnie resztującéj kwoty .... zł. w. a. zapłacić nie chcą, przeto pozywa podpisane Towarzystwo zaliczkowe w ...., stow. zar. z nieogr. por. dłużników u Świetnego c. k. Sądu z prośbą:

Świetny c. k. Sąd raczy po zawezwaniu stron i po przeprowadzeniu sprawy téj w drodze postępowania drobiazgowego zawyrokować:

Pozwani winni Towarzystwu zal. w.................... kwotę .... zł. w. a. wraz z ..... procentem od dnia wytoczenia pozwu i kosztami tego sporu w przeciągu 8 dni pod rygorem egzekucyi zapłacić.

Koszta: za ułożenie i przepisanie pozwu ...., za stemple ...., za termin ....

Do tego *napis*

Do Świetnego c. k. Sądu powiatowego w....................

Pozew do postępowania drobiazgowego .... przeciw .... o zapłacenie sumy .... zł. w. a. z przynależytościami.

Uwaga. Wnosi się tyle egzemplarzy, ile stron interesowanych, jednakowoż nie więcéj jak 3 razy z dodaniem dla reszty napisów.

C. Wzór prośby o egzekucyą na ruchomości z aktu notaryalnego.

Prześwietny c. k. Sądzie!

.... zeznal..... aktem notaryalnym z dnia .... pod *A.* w wypisie głównym, zaś pod *B.* .... w odpis..... załączonym, że sumę .... zł. tytułem pożyczki zaliczoną otrzymal..... z Towarzystwa zaliczkowego w .... i obowiązal..... się w skutek tego otrzymaną pożyczkę spłacić temu Towarzystwu w .... ratach od dnia .... w ten sposób, aby wypożyczona kwota w dniu .... całkowicie uiszczoną została, a to têm pewniéj, ile że w przeciwnym razie Towarzystwo zaliczkowe w .... nie będzie już związane dozwolonemi ratami, lecz będzie mieć prawo domagać się bezzwłocznego zwrotu całego lub niespłaconego jeszcze resztującego kapitału wraz odsetkami po .....% od sta od dnia niedotrzymania raty, aż po dzień istotnéj zapłaty obliczonymi, przed Prześwietnym c. k. Sądem w drodze wykonania aktu notaryalnego *A*, któremu dłużni..... w myśl §. 3. ust. not. z dnia 25. Lipca 1871. L. 75 dz. u. p. natychmiastową moc egzekucyjną przyznal..... i zezwolil....., ażeby Towarzystwo zaliczkowe w .... bez żadnego dalszego dowodu w razie uchybienia terminu .... strony z pominięciem drogi prawa natychmiast przeprowadziło kroki egzekucyjne na zaspokojenie całéj swojéj należytości.

Porękę za spłatę powyższego kapitału ze wszelkiemi przynależytościami, jakoteż wszelkie skryptem objęte zobowiązania przyj..... niepodzielnie z główn..... dłużni..... jako poręczyciel..... i płacąc p. ....

Gdy dłużnicy..... przyjętym obowiązkom zadość nie uczynil..... i nie zapłacil..... Towarzystwu zal. w.................... raty na dniu .... zapadłéj, ani téż którejkolwiek z dalszych rat; przeto prosi Towarzystwo zal. w.................... w drodze wykonania aktu notaryalnego *A.*: *)

Prześwietny c. k. Sąd raczy na zaspokojenie należytości w sumie .... zł. w. a. z odsetkami po ..... od sta od dnia .... po dzień istotnéj zapłaty bieżącymi i kosztami egzekucyi .... poniżéj obliczonymi, o których przyznanie uprasza się, dozwolić na rzecz proszącego Towarzystwa zaliczkowego w .... egzekucyjne zajęcie, oszacowanie i przeniesienie ruchomości dłużni.................... ustawą z pod zastawu nie wyłączonych, a celem wykonania téj dozwolonéj egzekucyi ....złoszeni.......... proszącego.

Koszta policzają się następnie: 1. za ułożenie niniejszéj prośby .... zł. 2. za odpis jéj i załączeń ....str. po 20 ct..........zł. 3. za stemple prośby i załączeń..........zł.

Do tego *napis:*

Do Prześwietnego c. k. Sądu pow, w ....,

Towarzystwo zaliczkowe w.................... przeciw.................... w sprawie o zapłacenie sumy .... zł. w. a. prosi z mocy aktu notaryalnego o dozwolenie egzekucyi na ruchomości dłużni...... .....załączników .....napisów.

Uwaga. Wnosi się tyle razy ile stron interesowanych, — oprócz tego napis dla woźnego ewentualnie dla władzy, która ma przeprowadzić egzekucyą.

D. Wzór prośby o egzekucyą mobiliarną i immobiliarną z aktu notaryalnego.

Prześwietny c. k. Sądzie!

.... zeznal..... aktem notaryalnym z dnia .... pod *A.* w wypisie głównym, zaś pod *B.* .... w odpis..... załączonym, że sumę .... zł. tytułem pożyczki zaliczonę otrzymal..... z Towarzystwa zal. w .... i obowiązal.....się w skutek tego otrzymaną pożyczkę spłacić temu Towarzystwu w .... ratach od dnia .... w ten sposób, aby wypożyczona kwota w dniu .... całkowicie uiszczoną została, a to têm pewniéj, ile że w przeciwnym razie Towarzystwo zaliczkowe w .... nie będzie już związane dozwolonemi ratami, lecz będzie mieć prawo, domagać się bezzwłocznego zwrotu całego lub niespłaconego jeszcze resztującego kapitału wraz z odsetkami po .....% od sta od dnia niedotrzymania raty, aż po dzień istotnéj zapłaty obliczonymi, przed Prześwietnym c. k. Sądem w drodze wykonania aktu notaryalnego *A.*, któremu dłużni..... w myśl §. 3. ust. not. z dnia 25. Lipca 1871. L. 75 dz. u. p. natychmiastową moc egzekucyjną przyznal..... i zezwolil....., ażeby Towarzystwo zaliczkowe w .... bez żadnego dalszego dowodu w razie uchybienia terminu .... strony z pominięciem drogi prawa natychmiast przeprowadziło kroki egzekucyjne na zaspokojenie całéj swojéj należytości.

Porękę za spłatę powyższego kapitału ze wszelkiemi przynależytościami, jakoteż wszelkie skryptem objęte zobowiązania przyj..... niepodzielnie z główn..... dłużni..... jako poręczyciel..... i płacąc p.....................

Gdy dłużni.....przyjętym obowiązkom zadość nie uczynil..... i nie zapłacil..... Towarzystwu zaliczkowemu w.......... raty na dniu .... zapadłéj, ani téż któréjkolwiek

*) Przy postępowaniu w sprawach drobiazgowych umieszcza się zamiast niniejszego wstępu, streszczenie prawomocnego wyroku uzyskanego na skutek pozwu ad *B.* (Przyp. autora).

z dalszych rat; przeto prosi Towarzystwo zal. w .... w drodze wykonania aktu notaryalnego *A.*: *)

Prześwietny c. k. Sąd raczy na zaspokojenie należytości w sumie ...... zł. w. a. z odsetkami po ..... od sta od dnia .... po dzień istotnéj zapłaty bieżącymi i i kosztami egzekucyi .... poniżéj obliczonymi, o których przyznanie uprasza się, dozwolić na rzecz proszącego Towarzystwa zaliczkowego w ....:

1. egzekucyjne zajęcie, oszacowanie i przeniesienie ruchomości dłużni........................... ustawą z pod zastawu nie wyłączonych, a celem wykonania téj dozwolonéj egzekucyi ....

2. egzekucyjne prawo hypoteki na .... należąc.... do dłużni.................. i zawezwać c. k Sąd .... do polecenia tabuli ...., aby na podstawie skryptu *A.*, egzekucyjne prawo hypoteki dla sumy .... z odsetkami po ..... od sta od nia .... po dzień istotnéj wypłaty bieżącymi niemniéj przyznanemi kosztami egzekucyi, w stanie biernym .... należąc.... do dłużni......................... na rzecz Towarzystwa zal. w .... zaintabulowała;

3. egzekucyjną sekwestracyą dochodów .... należąc.... do dłużni............... na zaspokojenie powyższéj należytości, zawzywając c. k. Sąd .... do polecenia tabuli ...., aby w odpowiednich księgach zanotowała dozwolenie téj sekwestracyi i do wprowadzenia w swoim czasie p. .... proponowanego przez Towarzystwo zal. sekwestratora w sekwestracyjne posiadanie.

Koszta policzają sie następnie: 1. za ułożenie niniejszéj prośby .... zł. 2. za odpis jéj i załączeń ..... str. po 20 ct.........zł. 3. za stemple prośby i załączeń.........zł.

Do tego *napis*:

Do Prześwietnego c. k. Sądu powiat. w .... Towarzystwo zaliczkowe w ...., przeciw .... w sprawie o zapłacenie sumy.........zł. w. a. prosi z mocy aktu notaryalnego o dozwolenie egzekucyi na ruchomości dłużni.................. ..... załączników ..... napisów.

Uwaga. Ilość napisów jak przy wzorze *C* a nadto jeden dla urzędu hipotecznego.

*) Patrz uwagę przy wzorze ad *C.* (Przyp. autora).

E. Prośba o egzekucyjną publiczną sprzedaż ruchomości.

Prześwietny Sądzie!

W sprawie egzekucyjnéj Towarzystwa zaliczkowego w .... przeciw .... o zapłacenie sumy ..... zł. w. a. z pn. dozwolił Prześwietny Sąd uchwałą z dnia .... L. ..... jak *A.* egzekucyjne zajęcie, oszacowanie i przeniesienie ruchomości dłużnik..... przyznając jednocześnie proszącemu Towarzystwu tytułem kosztów egzekucyjnych kwotę .... zł. w. a.

Egzekucya ta została należycie przeprowadzoną, a dotyczący protokół grabieży uchwałą z dnia .... 3. .... jak *B.* prawomocnie zatwierdzonym, przyczém tytułem dalszych kosztów egzekucyjnych przyznano Towarzystwu kwotę .... zł. w. a.

Obecnie gdy dłużna suma z pn. dotąd zapłaconą nie została, uprasza Towarzystwo zaliczkowe w .... w dalszym toku egzekucyi aktu notaryalnego z d..............

Prześwietny c. k. Sąd raczy w celu zaspokojenia dłużnéj sumy .... zł. w. a. z .....% od dnia .... bieżącemi odsetkami zwłoki, przyznanych już kosztów egzekucyjnych .... zł. w. a. i niżéj policzonych kosztów obecnéj prośby, o których przyznanie się zarazem uprasza, dozwolić egzekucyjną publiczną sprzedaż wedle protokołu z dnia .... L. ..... zajętych i oszacowanych ruchomości dłużnik............... a to w dwóch terminach, z których przy pierwszym zajęte ruchomości te, tylko za lub wyżéj ceny szacunkowéj, zaś przy drugim także poniżéj ceny szacunkowéj najwięcéj ofiarującemu za gotówkę sprzedane będą i celem wykonania téj sprzedaży, przy równoczesném udzieleniu protokołu grabieży ....

Koszta: 1. Za ułożenie obecnéj prośby ..... zł. 2. Za jéj przepisanie i papiér ..... zł. 3. Stemple prośby i załączeń ..... zł. 4. Zapłacona wedle kwitu ·/. należytość..... zł.

Do tego *napis*:

C. k. Sąd powiatowy w .... do L. .... Tow. zaliczkowe w ...., stow. zar. z nieogr. por. przeciw .... w sprawie o zapłacenie sumy......... zł. a. w. z pn., uprasza o dozwolenie egzekucyjnéj publicznéj sprzedaży, prawomocnie już zajętych i oszacowanych ruchomości dłużnik..... i stosowne zarządzenie.

..... załączn. ..... napis.

Uwaga. Podaje się tyle, razy ile jest stron interesowanych i jeden napis dla woźnego.

Jeżeli w toku egzekucyi przyjdzie do pozwów o wyłączenie zajętych ruchomości, zarzuty przeciw aktom licytacyjnym, do przymusowéj sprzedaży nieruchomości lub t. p. wtedy — a są to już wypadki rzadsze — nie radzimy żadnéj Dyrekcyi na własną rękę bez pomocy prawnika prowadzić podobne kroki egzekucyjne. W takim razie należy choćby o kilka mil daléj poszukać adwokata.

III. Jako dodatek podajemy:

A. Wzór podania tabularnego.

Wysoki Sądzie!

Niżéj podpisan..... uprasza, Wysoki Sąd raczy c. k. urzędowi hipotecznemu polecić, ażeby po zaingrosowaniu skryptu *A.* i na podstawie takowego prawo zastawu dla sumy pożyczkowéj .... zł. w. a. wraz z .....% zwłoki od dnia ....188 tudzież wszelkimi w skrypcie dłużnym przyjętymi obowiązkami w stanie biernym realności l. k. ..... w .... położonéj, p. .... własnością będącéj na rzecz Towarzystwa zaliczkowego w .... stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką z tym dodatkiem zaintabulowała, że powyższemu skryptowi dłużnemu jako aktowi notaryalnemu moc egzekucyjna przyznaną została.

Odpis skryptu *A* dla ksiąg tabl. pod *B.*

Odpis dla c. k. urzędu wymiarowego pod *C.* *)

O zwrot oryginału *A.* uprasza się do rąk ....

Do tego *napis:*

Przedmiot tabularny. C. k. Sąd .... w .... w .... zamieszkały za uwiadomieniem Towarzystwa zaliczkowego w .... stow. zar. z nieogr. poręką **) uprasza o polecenie c. k. tabuli .... celem intabulacyi sumy .... zł. w. a. w stanie biernym realności l. k. .... w .... na rzecz Tow. zaliczkowego w ....

Pojedyńczo: 2 napisy, 3 zał.

B. Wzór cesyi zwykłéj.

Cesya.

Mocą któréj Towarzystwo zaliczkowe w ...., stow. zar. z nieogr. por. ustępuje ze skryptu w formie aktu notaryalnego przez .... jako dłużnika, a .... jako poręczyciela na kwotę .... zł. wyraźnie .... zł. wobec c. k. notaryusza .... dnia .... do l. r. .... zeznanego, kwotę .... zł. wyraźnie .... wraz ze wszystkiemi Tow. zal. w ...., stow. zar. z nieogr. por. przysługującemi prawami i procentami po ....% licząc od dnia .... 188.... się należącemi p. ...., który kwotę powyższą .... zł. wraz z ....% licząc od dnia .... 18.... i wszelkiemi kosztami gotówką uiścił. Tow. zaliczkowe w ...., stow. zar. z nieogr. por. nie ręczy za płynność i wypłacalność powyższszego przez się ustąpionego kapitału.

We .... dnia .... 18....

Ponieważ podpisy na cesyi pretensyi zahipotekowanéj musi legalizować notaryusz, przeto wzoru takiéj cesyi nie podajemy, bo w danym wypadku (a zdarzają się dość rzadko) notaryusz i cesyą ułoży.

IV. Wykaz spraw procesowych.

Każde stowarzyszenie, czy posiada czy nie posiada swego syndyka, powinno prowadzić szczegółowy wykaz spraw procesowych, wzór takiego Wykazu podajemy:

Liczba porządkowa	Nr. obligu, imię dłużnika i poręczycieli	Polecenie rozpoczęcia sprawy	Liczby wyroków sądowych	Treść wyroków i uchwał sądowych	Koszta przyznane zł.	Koszta przyznane ct	Czynności po za sądowe	Sposób ostatecznego załatwienia	Uwagi

Każda sprawa według nazwiska głównego dłużnika winna być zapisana w ten wykaz (oprawny w księgę, zapas druków ku temu posiada lwowskie Tow. zal.). Jeżeli Dyrekcya sama prowadzi egzekucye, to w miarę jak nadchodzą wyroki i uchwały zapisuje je w odnośne rubryki wykazu, jeżeli zaś towarzystwo ma swego Syndyka, to wykaz taki powinien prowadzić i Syndyk i Dyrekcya; Dyrekcya wypełnia rubryki z ćwierćrocznych sprawozdań Syndyka.

V. Najważniejsze przepisy stęplowe:

Wszelkie skrypty dłużne i cesye stęplują się według sk. II.

Pozwy w sprawach drobiazgowych:

w sprawach do 50 zł. każdy	egz. pozwu	. . . 12	ct.
„	napis	 10	„
„ wyżéj „ „ „	egz. pozwu	. . . 36	„
„	napis	 15	„

Podania o egzekucyą mobiliarną: jak pozwy w sprawach drobiazgowych.

Podania o egzekucyą immobiliarną: piérwszy egzemplarz 1 zł. 50 ct., każdy następny 36 ct., napis 15 ct.

Podania o licytacyą ruchomości: piérwszy egz. 1 zł., następne do 50 zł. stępel 12 ct., powyżéj 50 zł. stępel 36 ct., napisy: do 50 zł. stępel 10 ct., powyżéj 50 zł. stępel 15 ct.

Podanie o zaintabulowanie skryptu dłużnego za zgodą dłużnika t. j. nie w drodze egzekucyjnéj: należytość stęplowa 1 zł. 50 ct., każdy napis 15 ct.

*) Odpisy te są wolne od stępli, zaś należytość od intabulacyi opłaca się aż do wysokości 800 zł. w ilości ½% z 25% dodatkiem markami stęplowemi, do podania dołączonemi. W tym razie niepotrzeba dołączać odpisu *C.* gdyż takowy tylko w razie wyższéj sumy jak 800 zł. jest potrzebny.

**) Albo też odwrotnie Towarzystwo zaliczkowe za uwiadomieniem p. N. N.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stow. zarobk. i gospod. Dziennik urzędowy podaje w miesiącu wrześniu br. następujące zmiany w rejestrach stow. zarobk. i gospod.

Nowe stowarzyszenia. Stow. kred. Bank pow. w Tarnopolu z por. ogr. zar. Statut z d, 1. lipca 1882. Odpowiedzialność członków cztérokrotna deklarowanych udziałów. Celem stowarzyszenia dostarczanie członkom swoim, trudniącym się rolnictwem, drobnym przemysłem i rękodzielnictwem, wymaganego kapitału na umiarkowany procent. Wpisowe dla osób pojedyńczych 2 zł. i udział 20 zł., dla gmin wpisowe 10 zł. i udział 100 zł. Ilość udziałów dla jednego członka nieograniczona. Rada nadzorcza składa się z 6 członków, wybranych przez ogólne zgromadzenie z 12 kandydatów, przez Wydział Rady pow. w Tarnopolu przedstawionych. Stałym członkiem Rady nadzorczéj jest dyrektor pełnomocnik lub jego zastępca. Dyrekcya złożona z dwóch dyrektorów i dwóch zastępców,

których wybiéra walne zgromadzenie z przedstawionych jemu ośmiu kandydatów przez Radę nadzorczą, nadto z jednego pełnomocnika i tegoż zastępcy, którzy w skład Dyrekcyi wchodzą, a są mianowani przez Radę powiatową w Tarnopolu. (C. k. sąd obw. jako handlowy w Tarnopolu. Uchw. z 18. sierpnia 1882. l. 8971).

Vorschusscasse Gegenseitige Hilfe in Bełz, regestr. Genoss. mit unbeschr. Haftung. Statut z dnia 17. maja 1882. Dyrekcya składa się z 5 członków: Hersch Krochmal, Abraham Dawid Falk, Dawid Majer Breuer, Wolf Heilman i Mechel Erdmann. Prezes rady zawiadowczéj: Eisig Liebermann. (C. k. sąd kraj. we Lwowie. Uchw. z d. 8. lipca 1882 l. 29.901).

Tow. zal. w Przemyślanach, stow. zar. z nieogr. por. (Jest to dawniejsze Tow. zal. dla pow. Przemyślańskiego, istniejące już od r. 1872. na podstawie ogólnéj ustawy o stowarzyszeniach). Statut z d. 8. grudnia 1881. Dyrekcya: Piotr Acht, Jan Rudnicki i Ignacy Smutny. (C. k. sąd obw. jako handl. w Złoczowie. Uchw. z d. 29. lipca 1882. l. 5188).

Spółka handlu skór w Komarnie, stow. zar. z nieogr. por. Statut z d. 14. maja 1882. Dyrekcya: Jan Wierzbicki, Jacenty Sietnicki i Dmytro Olchowy. (C. k. sąd obw, jako handl. w Samborze. Uchw. z d. 25. lipca 1882. l. 8645).

Kasa zal. w Nadwórnie, stow. zar. z nieogr. por. Statut z d. 16. lipca 1882. Dyrekcya: ks. Wojciech Rosebayger, Leopold Wojkowski, Józef Pawliczek i Andrzéj Zawadzki. Prezes Rady zawiadowczéj Józef Döller. (C. k. sąd obw. jako handlowy w Stanisławowie. Uchw. z d. 9. sierpnia 1882. l. 10.735.

Zmiany w Dyrekcyi: Tow. zal. w Glinianach, stow. zar. z nieogr. por. Zastępcą kasyera obrany p. Manes Liebermann w miejsce zastępcy kasyera p. Wilhelma Rotha. (C. k. sąd obw. w Złoczowie). — Tow. zal. „Nadzieja“ w Sądowéj Wiszni, stow. zar. z nieogr. por. W skutek wyboru z 19. maja 1882., wszedł do Dyrekcyi p. Henryk Raab, w miejsce p. Mieczysława Kuńcia. (C. k. sąd obw. w Przemyślu).— Tow. zal. urzędn. i sług gal. dróg żelaznych we Lwowie, stow. zar. z nieogr. por. Dnia 28. kwietnia 1882., ponownie wybrani zostali Dyrektorami: pp. Józef Przybysławski, Józef Jurystowski i Jan Czajkiewicz. Statut z d. 27. grudnia 1873. częściowo został zmieniony. (C. k. sąd kraj. jako handl. we Lwowie. Uchwała z d. 19. sierpnia 1882. l. 35.699).

Nowe stowarzyszenia. Przed publikacyą dziennika urzędowego możemy powiadomić szan. czytelników o powstaniu następujących stowarzyszeń: Tow. kred. w Glinianach, stow. zar. z nieogr. por. Statut z d. 26. lutego zarejestrowany uchw. c. k. sądu obw. w Złoczowie z d. 8. lipca l. 4715. — Kasa zal. „Opatrzność“ w Kosowie, stow. zar. z nieogr. por., zarejestr. uchw. c. k. sądu obw. w Złoczowie uchw. z d. 29. lipca 1882. l. 5263. Stowarzyszenie to nadesłało zarazem deklaracyą przystąpienia do Związku. — Tow. tkaczów w Korczynie, stow. zar. z ogr. por. (dwukrotną) zawiązane d. 12. sierpnia br. Prezes Rady nadzorczéj ks. Hilary Michalewicz. Dyrekcya: Stanisław Bursa, Jury Bowycz i Wasyl Hawrysz.

Lustracye towarzystw zaliczkowych odbywają się w tym roku wcale pilnie. Korzyści z tych lustracyi są niezawodnie znaczne. Uwagi lustratorów usuną niejeden brak, któryby napotkano w lustrowanych stowarzyszeniach. Patronat niezawodnie pilnie korzystać będzie z nadesłanych relacyi nietylko wobec lustrowanych stowarzyszeń, ale także co do ogólnych o stowarzyszeniach spostrzeżeń, ogłaszanie w końcu przez nas protokołów lustracyjnych powinno pouczająco działać na wszystkie stowarzyszenia. Brak miejsca nie dozwala nam jednak wszystkich ogłaszać protokołów, a gdy obecnie kilka ich się nagromadziło, poprzestać będziemy musieli na streszczeniach.

Tow. kasy zal. „Wiara“ w Tyśmienicy. Lustracyą odbył p. Józef Urban d 9. lipca i 13. sierpnia 1882. W Towarzystwie tém zwrócił p. lustrator uwagę na znaczne zaległości: 28% ogólnego stanu pożyczek i narosłych stąd odsetek zwłoki 5885 zł. czyli $13^7/_{10}$% kapitału wypożyczonego. Zaległości wywołała ta okoliczność, iż powodowano się fałszywie pojętą „ludzkością“, tolerując bez granic zaległości. Gdy zresztą stan tego Towarzystwa jest pomyślnym, a zaległości nie budzą obawy większych strat, więc niepłonną można mieć nadzieję, że przy więcéj stanowczém na przyszłość postępowaniu Zarządu zwolna zaległości sprowadzi się do normalnéj miary.

Tow. zal. w Kołomyi. Lustracyą odbył p. Józef Urban w dniach 21. i 22. lipca b. r. Stan tego Towarzystwa jest zadawalający. Towarzystwo używa na miejscu bardzo dobréj opinii i ma znaczne zaufanie u publiczności, czego dowodem, że stowarzyszenie to taki ma napływ wkładek oszczędności, iż prawie nie szuka kredytu zewnętrznego. W dniu lustracyi wynosił stan wkładek oszczędności 71.896 zł. na 17.410 zł. wpłaconych udziałów. Zaległości w pożyczkach i zaległe odsetki wynoszą około 7% kapitału wypożyczonego, co jest dość dobrym stosunkiem. Zauważyć wypada, że Towarzystwo to nie pobiéra prowizyi zwłoki. Słusznie téż zaleca p. lustrator ustanowienie przynajmniéj 1% zwłoki, aby zniewolić członków do ścisłego wypełniania swoich zobowiązań. Celem zwiększenia obrotu Towarzystwa zaleca p. lustrator zaprowadzenie obok popołudniowych także rannych godzin urzędowych, przez coby napływ wkładek oszczędności znacznie się zwiększył. Także przyjęcie stałego urzędnika byłoby już dla tego Towarzystwa wskazaném, co wobec dochodów Towarzystwa wcale już jest możebném. Stowarzyszenie to stara się od dłuższego czasu o koncesyą na dział zastawniczy, walczy jednak z ciągłemi trudnościami ze strony władz rządowych, tymczasem w Kołomyi jest paląca potrzeba otwarcia tego działu.

Tow. zal. w Grybowie lustrował dnia 16. sierpnia 1882. p. Władysław Smolka. Stowarzyszenie to ma teren korzystny, zarząd gorliwy i chętny, wszakże tylko przy większéj ścisłości, zwłaszcza więcéj stanowczém wobec członków postępowaniu, Towarzystwo to wkrótce znakomicie rozwinąć by się powinno. W dniu lustracyi wynosiły aktywa i pasywa po 30.579 zł. 96 ct. Napływ wkładek i lokacyi ze strony publiczności jest stosunkowo znaczny, skoro Towarzystwo to winno było tylko Tow. Wzaj. Ubezp. w Krakowie sumę 1750 zł. Zaległości w pożyczkach są nieco za wielkie, bo wynoszą 20·31% w stosunku do wypożyczonego kapitału; wszakże zaległość w odsetkach jest dość nieznaczna, (2% w stosunku do stanu pożyczek), co się tém tłumaczy, że członkowie dość chętnie płacą odsetki, byle ich uwolnić od spłaty kapitału.

Tow. zal. „Mrówka“ w Skolem lustrował dnia 27. b. r. p. Józef Urban. Stowarzyszenie to bardzo powoli się rozwija i obraca dopiéro kapitałem 2260 zł., w tém mieści się zaledwie 684 zł. kapitału własnego. P. Urban przedłożył p. Patronowi szczegółowe sprawozdanie, z czego wynika, że Skole potrzebuje i może wytworzyć stowarzyszenie, które z wielką korzyścią dla okalicy operować może kapitałem 50 do 60 tysięcy zł., co z pewnością dałoby się osiągnąć, gdyby Zarząd tego stow. poszedł za wskazówkami p. Urbana, a Patronat gorliwie tą spółką się zajął. Nie zapominajmy, że Skole leży w przemysłowo ruchliwéj okolicy górskiéj.

Tow. zal. w Zakopaném, stow. zar. z nieogr. odp. założoném zostało d. 20. września b. r. skutkiem ofiarności i starań znanego patryoty Dra Tytusa Chałubińskiego z Warszawy. Obywatel ten od lat kilkunastu przepędzając miesiące letnie w Tatrach dla badań naukowych, ukochał górali i pozyskał ich serca, gdyż się zajął polepszeniem ich losu przez wpływ na podniesienie oświaty i bytu ich materyalnego.

Chcąc uwolnić górali Zakopanego od lichwy, darował Dr. Chałubiński przed kilku laty 900 zł. gminie z przeznaczeniom na założenie kasy pożyczkowéj. Kapitał ten powiększył się do wysokości 1133 zł. Dołożywszy 67 zł., przystąpił Dr. Chałubiński z kwotą 1200 zł. do założenia stowarzyszenia zarejestrowanego. Pp. Władysław Lubomęski, dyrektor kraj. szkoły rolniczéj w Dublanach, bawiący w Zakopaném, i notaryusz z Nowego Targu Jan Trybulec, przedstawili założycielowi korzyści ustawy kwietniowéj.

Dopiéro po założeniu Towarzystwa odniósł się Dr. Chałubiński do p. Patrona z prośbą o dalszą pomoc i pieczę nad tą młodą instytucyą. Wydelegowany sekretarz Związku udał się bez zwłoki do Zakopanego, gdzie pozyskał zapewnienie Dra Chałubińskiego, że na walném zgromadzeniu w r. 1883. uregulowanym zostanie stosunek gm. Zakopanego do Tow. zaliczkowego, mianowicie, że suma 1200 zł., z którą obecnie gmina przystąpiła do Towarzystwa, przejdzie na fundusz rezerwowy stowarzyszenia.

Towarzystwo zakopańskie przyjęło organizacyą właściwą innym stowarzyszeniom. Opracowaniem statutu zajął się p. Trybulec. Rada zawiadowcza składa się z 9. członków. Na czele Rady stoją: Jan Gąsienica z przydomkiem „Staszeczek“, najmajętniejszy „gazda“, powaga rozległéj okolicy, prezes; Wilhelm Effenberger nadleśniczy skarbu wiceprezes; Jan Regec nauczyciel miejscowy, sekretarz. Dyrekcyą stanowią: Jan Sieczka majętny i wykształcony gazda, dyrektor, Wojciech Raj, majętny gazda, zastępca, Frańciszek Żeglin, majętny gospodarz i naczelnik gminy, kasyer, Czubernal Leopold, nauczyciel i właść. realności kontrolor.

W końcu nadmieniamy, że Dr. Chałubiński pokryje koszta założenia i urządzenia Towarzystwa.

Zarząd funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobk. i gospod., zaprasza stowarzyszenia, do funduszu należące, o nadséłanie ofert co do przyjmowania lokacyi na książeczki oszczędności.

Zwracając uwagę szan. stowarzyszeń na ogłoszenie, zawarte w nrze 6. tegorocznego „Związku“, zawiadamiamy, że dotychczas ulokowaliśmy już w trzech towarzystwach, do funduszu należących po 500 zł.

Zarząd.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.